

GLASILO "BETON"

ŠTEV. 1-2

CELJE, MARČA 1954

LETO III.

19846/3

Za spremembe pri volitvah v naše
samoupravne organe

Spet se bližajo volitve delavskega sveta in ostalih organov samoupravljanja. Ako pogledamo kritično na delo teh organov v preteklem letu, lahko mirno rečemo, da sam ustroj le teh prilikam našega podjetja še najbolj odgovarja. S tem nočem trditi, da so s tem že vsi organi dobro delali. Poudariti hočem le to, da za morebitno slabo delo tega ali onega organa ni bila krivda na organizaciji, ampak seveda le premala iniciativa.

Nasprotno pa način lanskoletnih volitev, ki so bile togo po predpisih, nikakor ni odgovarjal. O tem je razpravljal že naš upravni odbor ter je sklenil predlagati delavskemu svetu v tem smislu nekatere izmembe.

V bistvu teh predlogov se je uprava podjetja posvetovala s predstavniki oblasti in sindikata. Ker predpisi še niso izpremenjeni, nastopajo iz tega razloga skoro nepremostljive formalne pravne ovire. Akoravno je torej še veliko vprašanje, koliko bo mogoče že letos sistem volitev izpremeniti, vendar dajemo predlog upravnega odbora v razpravo vsem članom delavskega sveta in vsem članom kolektiva. Na prihodnjem zasedanju delavskega sveta bo isti o tem razpravljal v posebni točki dnevnega reda.

Po predlogu upravnega odbora bi tudi letos obstojali v našem podjetju:

1. centralni delavski svet,
2. upravni odbor podjetja,
3. delavski sveti po ekonomskih enotah (upravni sveti).

Volitve v delavski svet bi se izvedle kot sledi:

a) Za volitve v centralni delavski svet bi se po ključu določilo število članov za vsako ekonomsko enoto.

Število članov v te svete bi se določilo v sorazmerju s predvideno letno plansko nalogo.

Volitve bi se izvedle ločeno po ekonomskih enotah (po gradiliščih).

Vsaka enota bi volila samo toliko članov kot jih na enoto pripada.

b) Volitve v delavske svete (upravne svete) gradbišč bi se izvedle seveda tudi ločeno po enotah. Vsi člani centralnega sveta so avtomatično tudi člani samoupravnega organa gradbišča.

c) Upravni odbor podjetja volijo člani centralnega delavskega sveta na svojem zasedanju.

d) Upravni odbori po gradbiščih se ne bi volili.

e) Število članov centralnega delavskega sveta naj bi se zmanjšalo. Razlogi, da je upravni odbor sestavil takšen predlog, so naslednji:

1. Predvsem je šele na ta način možno izvesti volitve demokratično. Nepoznavanje ljudi iz oddaljenih gradbišč namreč ne omogoča skupne kandidatne liste.

Lansko leto smo postavili skupno kandidatno listo s samo tolikimi člani, kot smo jih potem volili. Drugače tudi ni bilo mogoče, saj bi sicer prevladovali kandidati najštevilnejšega gradbišča. Tako člani kolektiva niso imeli nobene izbire in so bili kandidati že pravzaprav izvoljeni v naprej.

Po sedanjem predlogu lahko vsako gradbišče postavi poljubno število kandidatov, tako da se lahko delavci opredelijo po svobodni presoji za ene ali druge.

2. Tak sistem ima tudi svojo ekonomsko podlago. Naša gradbišča so po poslovniku podjetja delno samostojne ekonomske enote. Poudarjam, **delno** samostojne, ker enote razpolagajo z **delom** dobička samostojno. Ta organizacija ustreza našim prilikam in tej delovni organizaciji se mora prilagoditi tudi organizacija samoupravnih organov. To se mora odražati predvsem v naslednjem:

a) da morajo biti ekonomske enote zastopane v samoupravnih organih v skladu s svojo proizvodno močjo;

b) da morejo biti organi samouprave na gradbiščih samostojni le do tiste stopnje, kot je ekonomsko samostojna ekonomska enota; zato so delavski sveti po gradbiščih:

1. samostojni organi, v kolikor rešujejo zadeve v okviru kompetenc gradbišča;

2. posvetovalni organ za vse zadeve in probleme, ki tangirajo podjetje kot celoto.

3. Po predlogu upravnega odbora tudi leito ne bi volili po gradbiščih posebnih upravnih odborov. To se je pokazalo kot nepotrebno.

Delavski svet gradbišča ima možnost, da se sestaja pogosteje in da rešuje vse probleme; manjše upravne odbore gradbišč bi delo na gradbiščih verjetno precej kompliciralo.

Za zmanjšanje števila članov delavskega sveta govori dejstvo, da bodo sveti gradbišč razpravljali v naprej o vseh važnih problemih in da bodo člani centralnega sveta torej že prišli na zasedanje z ključki iz gradbišč. Pri takem sistemu dela se lahko torej število članov delavskega sveta podjetja zmanjša, kar je zaradi oddaljenosti gradbišč tudi umestno. Seveda ima to tudi svoje slabe strani ter mora o tem pač odločiti delavski svet.

Toliko o predlogu upravnega odbora, o katerem naj pač celotni kolektiv razmišlja, tako da bomo res našli najboljšo rešitev.

V skladu s funkcioniranjem novega gospodarskega sistema (o čemer pišem na drugem mestu) bi bilo potrebno po mojem mnenju v neki meri povečati samostojnost gradbišč. Zato bi bilo treba poslovniki samoupravnih organov dopolniti, izpopolniti.

Pravice in dolžnosti delavskega sveta gradbišč bi obsegale predvsem naslednje:

1. Odobrava interna pravila gradbišč v skladu s poslovnikom podjetja.

2. Odobrava in kontrolira izvajanje mesečnih operativnih planov gradbišča.

3. Rešuje vse pritožbe delavcev in uslužbencev glede plač, odpustov in razvrstitve. Izjema so vodilni uslužbenci.

4. Sklepa o problemih organizacije dela, kvalitete dela, o štednji materiala, dvigu produktivnosti, o nabavah in cenah.

5. Organizira proizvodna posvetovanja s kolektivom in mu poroča o svojem delu.

6. Odobrava predloge za izplačila pre-sežkov (kolektivne norme).

7. Odloča o delitvi in potrošnji fondov, ki so dani gradbišču v samostojno razpolaganje.

8. Sodeluje z upravnimi organi, investitorji in vseh zadevah, ki spadajo v kompetenco gradbišča.

9. Skrbi za dosledno izvajanje predpisov higiensko-tehnične zaščite dela vključno delovišča in komunalne naprave.

10. Je odgovoren, da posluje ekonomska enota po ekonomskih načelih, to je, da posluje ekonomično, da dviga delovno storilnost ter da je za gospodarstvo donosna.

11. Sklepa o delu upravnega aparata gradbišča.

12. Sklepa o vseh ostalih zadevah, ki so s poslovnikom in pravili dane v kompetenco gradbišča.

13. Kot posvetovalni organ daje svoje mnenje k vsem problemom, ki jih rešuje centralni delavski svet.

Končno, da bodo naše razprave še bolj konkretne, se moramo zediniti o številu članov samoupravnih organov. Zaradi enotnosti in značaja našega podjetja je najbolje določiti, na koliko delavcev odpade en član. Podajam predlog, ki je osebno moj, predvsem samo v cilju, da zbudim razpravo.

V načelu smatram, da je treba organe gradbišč še številčno pojačati, centralne pa zmanjšati. Zato predlagam in računam s stanjem 1600 ljudi za vse leto, pri čemer del sezonskih delavcev, ki bodo delali le nekaj mesecev, zanemarjam.

a) Za centralni delavski svet se voli na vsakih 45 delavcev 1 član; skupno 35 članov;

b) za delavski svet gradbišča (upravni svet) se voli na vsakih 10 do 12 delavcev 1 član; tako bi imelo gradbišče s 400 stalnimi delavci (kot primer) 32 do 40 članov;

c) za upravni odbor podjetja se voli: iz ekonomske enote do 200 stalnih delavcev 1 član, iz ekonomske enote nad 200 stalnih delavcev 2 člana, iz direkcije poleg direktorja še 1 član; pri stanju 1600 ljudi bi štel upravni odbor skupno 11 članov.

Problem, ki še ni bil načet, predstavlja tudi volitev upravnega odbora. Bilo bi najbolje, da bi kandidate za upravni odbor iz ekonomske enote določil delavski svet gradbišča. Le v tem primeru bi sestav upravnega odbora ustrezal željam kolektiva.

—et.

Predlog

dnevnega reda VIII. rednega zasedanja delavskega sveta SGP »Beton« Celje, ki bo dne 26. III. 1954 ob 12. uri v sindikalnem domu »Betona« v Celju.

1. Razprava in potrditev bilance za poslovno leto 1953.

2. Razprava o načinu volitev v delavski svet podjetja.

3. Razno.

Predsednik delavskega sveta
(Dolenc Cvetko)

Uveljavljanje novega gospodarskega sistema

Ko to pišem, še ni v podrobnostih znano, kakšna bo končno nova uredba o plačah v gospodarstvu, čeprav verjetno napram lanskoletni uredbi ne bo bistvenih sprememb. Zaradi tega so seveda naslednja razmatriranja do neke mere pomanjkljiva.

Podrobnosti te napovedane uredbe pa gotovo ne bodo imele bistvenega vpliva na glavna določila novega gospodarskega sistema, ki ga sedaj uvajamo. Nasprotno! Smatram, da je treba v našem glasilu razpravljati več o splošni gospodarski problematiki, ne pa samo o zaslužkih. Zaradi razprav o zaslužkih smo v našem časopisu in kolektivu pozabili na ostale zelo važne naloge ter je nujno, da se spoznamo tudi s temi.

I.

Osnovne značilnosti novega gospodarskega sistema so predvsem naslednje:

1. decentralizacija gospodarstva, prenos kompetenc na delovne kolektive in komune;

2. sprostitve svobodnega trga, ponudbe in povpraševanja do meje, ki je v naših prilikah za enkrat sploh mogoče;

3. odpravlja specifične administrativne mere in tako postavlja vsa podjetja nasproti skupnosti v enakopravni položaj.

Decentralizacija

Ta se odraža predvsem v prenosu velikega števila kompetenc na komune, ki s tem prevzemajo praznaprav vso odgovornost za gospodarstvo na svojem območju. Decentralizacija se odraža tudi pri pravicah za jamstvo, za ustanavljanje podjetij, za uvajanje prisilne uprave, potrjevanje bilance, odobravanje raznih posebnih poročenj v zvezi z izvajanjem uredb itd.

Omenili smo nadalje prenos nadaljnjih kompetenc na delovne kolektive. Tu je predvsem bistvena novost dovoljevanje svobodnega nakupa in prodaje osnovnih sredstev, samostojno izkoriščanje amortizacije, možnosti združevanja, možnosti osamosvojitve obratov, pravice uporabe amortizacijskega sklada, možnosti licitiranja za investicijske kredite itd. Navedli smo bistvene nove pravice kolektivov.

Samostojnost kolektivov se nadalje kaže ne samo v pravici, ampak prav v nujnosti, ki jo nalaga naša nova gospodarska zakonodaja; t. j. da odgovarjajo kolektivi v celoti za gospodarsko stanje podjetja. V novem gospodarskem sistemu skupnosti ne zadovoljuje samo n. pr. doseganje norm, temveč prav tako ali še bolj vprašanje ekonomičnosti podjetja in vprašanje ren-

tabilnega izkoriščanja osnovnih sredstev (strojev) in obratnih (denarnih) sredstev. Predvsem je bistveno drugačen sistem računanja in izkoriščanja amortizacije ter dajatev družbeni skupnosti v obliki obresti na osnovna sredstva.

Delovanje zakona ponudbe in povpraševanja

Novi gospodarski sistem odstopa tako rekoč skoraj 100% od sistema dirigiranih cen. Kolektivi imajo enake pravice in obveznosti do skupnosti. Vse to tvori pogoje, da se svobodni trg lahko razvija. Da to ne gre naglo, kot bi kdo pričakoval, pa je seveda razumljivo, ker so pač za enkrat potrebe še velike, zmogljivosti pa ponekod še nezadostne. To so vsekakor resne ovire za uveljavljanje zakona ponudbe in povpraševanja, vendar jih je, kar lahko postopno ugotavljamo, vedno manj.

Prepričani pa smo lahko, da je edino ta pot pravilna, ker je to pot, ki brez nekih radikalnih administrativnih mer (v socialističnem gospodarstvu bo morda ena ali druga mera po mojem mnenju še vedno potrebna) sili celotno naše gospodarstvo v borbo za znižanje cen in dvig storilnosti. Ako smo si v tem na jasnem, je treba pač storiti vse, da se ta borba povsod in na vsakem mestu tudi prične.

Odprava privilegijev v gospodarstvu

Z ukinitvijo različnih stopenj akumulacije (kar je pomenilo poleg reguliranja cen mnogokrat tudi ustvarjanje nepravilnih neenakih pogojev za sorodna podjetja) je odpravljena vsekakor administrativna mera, ki ni delovala vzpodbudno za dvig storilnosti. Namesto teh različnih stopenj akumulacije so z novimi predpisi uzakonjene za vso državo v odstotkih enake dajatve (obresti na osnovna in obratna sredstva), enake stopnje amortizacije, enak zvezni in republiški davek na dobiček podjetij. Enake so pravice in dolžnosti kolektivov za pridobitev pravic za investicije, za pridobitev posebnih kreditov z licitacijami, za pridobitev obratnih sredstev itd. Ako je pri tem izvzeto na primer naše kmetijstvo in po novem predlogu tudi naše elektrogospodarstvo itd., so tu le res upravičene izjeme, ki jih vsakdo prav lahko razume. Z novim gospodarskim sistemom je tudi odpravljena ločitev podjetij na zvezna, republiška in lokalna podjetja — ampak so samo gospodarska podjetja z enakimi pravicami.

Omeniti hočem še eno posebnost, ki si jo mnogi prav napačno tolmačijo. Res je, da je tendenca ukrepov v gospodarstvu, da se zasluzki omejuje na raven leta 1953 (približno). Kot smo čitali v časopisih, tudi po novem ne bo bistveno drugače. Zato mnogi trdijo, da je že to znak, da sistem kot celota ne deluje vzpodbudno.

Temu ni res tako. Gospodarska veda nas namreč uči — in to moramo imeti vedno pred očmi — da ni važna nominala, temveč realna višina zasluzka. Z drugimi besedami: ni važno, da dobi posameznik večjo količino denarja, temveč je važnejša vrednost denarja, to se pravi, kaj in koliko lahko posameznik za isto količino denarja dobi.

Če tako gledamo na novi gospodarski sistem, lahko ugotovimo, da tak sistem vzpodbuja k splošnemu znižanju cen — saj sili s svojimi ukrepi na bolj ekonomično in bolj rentabilno delo. Po drugi strani družbeni plan predvideva za leto 1954 isti plačilni sklad kot leta 1953, pri tem pa znižanje cen industrijskim izdelkom za 10 do 12%. Iz tega lahko sklepamo, da se mora vrednost našega denarja in naših realnih zasluzkov zvišati.

Tako gledano moramo cilje našega družbenega plana samo pozdraviti in se zanje boriti.

II.

Niti prostor ne dopušta, niti ne bi mnogo koristilo, navajati na tem mestu podrobnosti iz vseh številnih novih gospodarskih uredb. Za študij le-teh bodo izšle posebne knjige, treba bo organizirati seminarje, da se bodo naši delavci lahko dodobra s temi uredbami spoznali.

Študij — in to temeljiti študij — vsega tega gradiva je pred nami kot nujna in neodložljiva naloga. Čas pa naglo beži — govorili smo pa že, da ga moramo znati izkoristiti. Zato je na nas vseh, da se te odgovorne naloge lotimo čimprej.

Mimo tega pa naš gospodarski sistem že gre svojo pot in terja od vsakega kolektiva vsak dan nove in važne ukrepe. Moj namen je, da o teh nujnih predvidenih ukrepih, o katerih bodo v bližnji bodočnosti morali razpravljati naši samoupravni organi in o njih sklepati, podam nekaj misli.

Nov gospodarski sistem se bistveno razlikuje od sistema administrativnega vodenja gospodarstva, razlikuje pa se tudi prav močno od sistema, ki je bil v veljavi v preteklem letu. Dosedanji sistem, tako eden kot drugi (administrativni in prehodni) sta ugotavljala poslovne in delovne uspehe predvsem na podlagi zasluzkov v gospodarstvu, torej sta v določeni meri težila k dvigu produktivnosti dela. Vse

drugo pa je bilo, sprva popolnoma, pozneje sicer le delno dirigirano, kar je seveda delovalo na gospodarstvo destimulativno.

Značilno za nov gospodarski sistem je, da je od takega enostranskega reševanja gospodarstva prešel na vsestransko (kompleksno) reševanje gospodarskih problemov, upoštevajoč pri tem kot glavno material, osnovna in obratna sredstva ter delo, kar je edino pravilno in gospodarsko. Zato bodo morali seveda napraviti tudi naši samoupravni organi v svojem delu velik preokret: polje, raznolikost problemov se z uvažanjem novega gospodarskega sistema poveča, problemi postajajo vse bolj zamotani, odgovornost raste. Mislim, da moram vprašanje odgovornosti podčrtati še prav posebej, ker isto predpisi pri vsaki uredbi tudi navajajo. To nas opozarja, da moramo delati zakonito v duhu teh uredb.

Nov gospodarski sistem terja od podjetij, da **zares** pričenmo poslovati po tako imenovanih **ekonomskih načelih** (po načelih dobrega gospodarjenja), kot posledica zakona ponudbe in povpraševanja. Ta glavna ekonomska načela so:

- a) ekonomičnost,
- b) produktivnost,
- c) rentabilnost.

Oglejmo si sedaj поблиže ta ekonomska načela.

Ekonomičnost (gospodarnost)

Da bo podjetje poslovalo ekonomično, mora težiti za tem, da ustvari čim večjo ekonomsko vrednost proizvodov z najmanjšimi stroški.

Izražena v obliki količnika ali razmerja se meri stopnja ekonomičnosti kot razmerje

$$E = \frac{\text{vrednost proizvodnje}}{\text{stroški proizvodnje}}$$

Podjetje mora težiti, da se bo ta količnik stalno večal, s čemer bo podan dokaz, da se ekonomičnost našega poslovanja dviga.

Zadeva tehničnega in komercialnega kadra je v podjetju, da detajlno prouči vse faktorje, ki vplivajo na porast ekonomičnosti in da tudi najdejo najprimernejši način izravnavanja iste za naš kolektiv.

Smatram, da bodo morali pričeti naši samoupravni organi zasledovati to izredno važno gospodarsko načelo. Zanimive bodo tu tako medčasovne primerjave za podjetje kot celoto, ravno tako pa tudi istovrstne primerjave med ekonomskimi enotami (gradilišči) in centralnimi obrati.

Vsekakor pa bi bila zelo hvaležna in zanimiva naloga, načelo ekonomičnosti v našem podjetju preanalizirati podrobno in izsledke objaviti v našem »Glasilu«. To mora pa zaenkrat ostati le naloga za bodoče.

Produktivnost (storilnost) dela

Drugo nič manj važno ekonomsko načelo zasleduje stopnjo storilnosti dela. V cilju dviga storilnosti dela mora podjetje težiti za tem, da ustvari čim večjo količino proizvodov s čim manjšim številom delavcev. Stopnja storilnosti (produktivnosti) se meri kot količnik (razmerje).

$$S = \frac{\text{količina proizvodov}}{\text{uporabljeni delovni čas}}$$

Ako se ta količnik večja, je podan s tem dokaz, da se dviga delovna storilnost.

Predvsem pri nas v gradbeništvu pa je količinsko zasledovanje, ki je pravzaprav edino popolnoma zanesljivo, izredno težavno, ker se dela stalno menjavajo. Iz tega razloga se bomo verjetno poslužili nekoliko popačene primerjave.

Zato bo možno meriti storilnost celotnega podjetja ali ekonomske enote le kot količnik

$$S1 = \frac{\text{vrednost proizvodnje (brez tujih storitev)}}{\text{uporaba delovnega časa}}$$

Medtem ko te primerjave gradbiščem ne bodo delale težav, je treba glede centralnih obratov temu primerno prilagoditi način obračunavanja.

Da bi dosegli realne primerjave, bo pač treba težiti za pravilnim normiranjem dela. Naloga samoupravnih organov bo, da bodo zasledovali tudi ta izredno pomemben gospodarski princip.

Kar velja za ekonomičnost, velja tudi za storilnost. Tudi ta problem zahteva posebno, detajlne (podrobne) obravnave.

Rentabilnost (donosnost)

Ekonomsko načelo rentabilnosti (bolje rečeno: rentabilnosti za vsako ceno!) je bilo v kapitalizmu pač glavno načelo, pred katerim sta morala na kolena tako ekonomičnost, kakor tudi storilnost. Kapitalisti so merili rentabilnost z višino profita (dobička). V socialističnem gospodarstvu pa so merila za rentabilnost povsem drugačna. Prav gotovo — vsestransko gledano — mora tudi naše gospodarstvo nujno poslovati donosno, ker sicer ne more vzdrževati niti sebe niti kriti skupnih potreb. Seveda so pri nas možna odstopanja od načela rentabilnosti za vsako ceno, če pač za to govore tehnični razlogi interesa skupnosti.

Sploh pa v socialističnem podjetju ne moremo postavljati načela rentabilnosti tako, kot ga postavlja kapitalist. Izkoriščanje človeka je v socializmu odpravljeno in bilo bi načelno napačno pri nas dvigati rentabilnost na račun dela (zaslužkov). To tudi ni mogoče, ker so delavci — člani kolektiva — solastniki, soupravljalci v podjetju.

Zato lahko zasledujemo rentabilnost dela podjetja le v omejenem, vendar prav nič

manj važnem obsegu. Predvsem mora dati stopnja rentabilnosti naši socialistični skupnosti za vsako podjetje posebej odgovor, kako, do katere mere uspešno koristi družbena sredstva (osnovna sredstva, to je stroje, in obratna sredstva).

Količnik, s katerim torej računamo stopnjo rentabilnosti (v obrazloženem pomenu), ima torej obliko

$$R1 = \frac{\text{vrednost proizvodnje}}{\text{angažirana družbena sredstva}}$$

razmerja med vrednostjo ustvarjenih proizvodov in vrednostjo angažiranih (razpoložljivih) družbenih sredstev.

Zasledovanje tega principa v odnosu na osnovna sredstva nam prikazuje, v kaki meri izkoriščamo predvsem naše strojne zmogljivosti (strojne kapacitete). Družbene dajatve v obliki obresti na osnovna sredstva ter predpisana višina amortizacijskega fonda silijo podjetja k dobremu izkoriščanju le-teh, ker sicer teh dajatve ne bodo zmogla. Te dajatve bodo nadalje prisilile podjetja, da bodo vsa odvišna osnovna sredstva prodala.

Zasledovanje principa donosnosti v odnosu na obratna sredstva pa nam kaže, kako naglo podjetje ta sredstva obrača. Obresti, ki jih plačujemo od teh družbenih sredstev, delujejo na to, da moramo težiti za čim hitrejšim obračanjem teh sredstev, ker v tem primeru zadostujejo manjša sredstva (manjši krediti).

Ceprav je torej pomen donosnosti v socialističnem gospodarstvu bistveno drugačen od kapitalističnega, vendar vidimo že na podlagi navedenega, da je tudi za socialistična podjetja izredne važnosti posebno sedaj, ko je pričela skupnost posvečati polno važnost tudi družbenim sredstvom, ki jih dodeljuje podjetjem.

Analiza poslovanja

Zasledovanje ekonomskih načel (gospodarnosti, storilnosti, donosnosti) je, kot smo že povedali, nujno predvsem za podjetje kot celoto ter za posamezne ekonomske enote.

Seveda pa bodo ti ekonomski principi doseženi samo, če bo vsak naš ukrep, bodisi na tem ali onem mestu, vnaprej preračunan, preudarjen, strokovno povedano ekonomsko utemeljen.

Zato je važno, da se samoupravni organi v polni meri zavedajo važnosti teh ekonomskih (gospodarskih) načel. Vedeti morajo, da novi gospodarski sistem terja od naših kolektivov gospodarno, koristno poslovanje, ki ga je možno doseči le, če ta ekonomska pravila poznamo.

Samoupravni organi so torej upravičeni in dolžni, da zahtevajo od strokovnjakov

podjetja potrebne gospodarnostne predračune, analize, za vsako važnejše delo, za vsak večji nakup, za vsako najetje kredita in podobno. Ako bomo povsod preudarno delali in ukrepali, smo lahko prepričani, da bo tudi podjetje kot celota pokazalo dober rezultat.

III.

Razprava o novem gospodarskem sistemu v naši zvezni ljudski skupščini in v skupščinskih odborih je odkrila nam vsem dovolj prepričljivo dejstvo, da nam novi družbeni plan za leto 1954 nalaga brez dvoma zelo težka bremena.

Razprava je tudi dovolj nazorno pokazala, zakaj je temu tako. Potreba nadaljnje krepitve naše armade, izredno visoke socialne dajatve, nujne investicije v kmetijstvu in še nedovršeni ključni objekti ter v nemajhnih meri nujnost vračanja dolgov zahodnim državam (za kar bo morda še našim predstavnikom uspelo doseči odložitve) so pač tako argumentirane, da nobeden zaveden državljan o nujnosti le-teh ne dvomi.

Tak gospodarski položaj ne dopušča podjetjem prostih rok za razsipanje denarja, za nepremišljene investicije, niti za znatnejše dvigovanje plačilnega sklada. Tovarš Sergej Kraigher je razločno povedal, da je naloga podjetij v letošnjem letu ne povečanje obratov, ne nove investicije, temveč naj podjetja v prvi vrsti izboljšajo svojo organizacijo, da bodo bolje izkoristila sredstva, s katerimi razpolagajo in da odkrivajo skrite rezerve.

Tako gospodarsko stanje je moral seveda upoštevati naš družbeni plan, to je razlog za sorazmerno visoke dajatve skupnosti.

Neodgovorni ljudje so hoteli to izkoristiti za razna namigovanja, češ da plan ni realen itd. Po diskusiji v skupščini je že družbeni plan utrpel številne spremembe, ki so bile vsekakor zelo pomembne. Vendar pa te spremembe niso mogle spremeniti stanja, kakršno je, zato niso mogle olajšati teh bremen.

Tudi plačilni sistem bo spremenjen. Vendar je naglašeno, da tudi letos ne more biti v celoti plačilni sklad znatneje višji, kot je bil lanski. Važno pa je nekaj drugega, namreč to, da naši poslanci vztrajno iščejo način, da bo novi plačilni sistem vzpodbuden, kar je nujno in edino pravilno.

Zaradi letošnjih gospodarskih težav smo torej bolj kot kdajkoli prej dolžni, da napremo vse sile za racionalno gospodarjenje, ker vemo, da se samo tako lahko izkopljemo iz težav.

IV.

Končno moram poudariti še nekaj stvari, ki jih prinašajo nove uredbe posebej za našo stroko. Zanimivo je predvsem to, da

uredba o gradbeniških organizacijah uvaja točneje pojem, delokrog in statut gradbišča kot ekonomske enote, za katere zahteva tudi lastni samoupravni organ. — Uredba predvideva za ekonomske enote izreden obseg samostojnosti, čeprav v principu zastopa stališče podjetja kot celote.

Iz diskusije v našem kolektivu je prevladalo mnenje, da bi zadržali organizacijo ekonomskih enot in samoupravnih organov v glavnem tako, kot je to predvideno v poslovniku.

Vendar smatram, da bi morali dobiti delavski sveti gradbišč (upravni sveti) večje kompetence (pravice), večje dolžnosti in tudi večje odgovornosti.

To bi se izražalo predvsem v tem, da bi samoupravni organi na gradbiščih morali samostojno odločati o naslednjem:

1. o delitvi fonda za samostojno razpolaganje za ekonomsko enoto; ključ za delitev tega fonda je treba predpisati s poslovníkom;

2. kontrolirati trošenje samostojnih fondov ekonomskih enot;

3. zasledovati mora ekonomske uspehe gradbišča z ozirom na gospodarnost, storilnost in donosnost;

4. odgovorni so za uspeh ekonomske enote v celoti;

5. v ostalem bo potrebno v poslovníku predvideti pravice organov na gradbišču z ozirom na določanje kolektivne norme, o tarifni politiki, pogodbah itd., ker dosežanji poslovník ni dovolj precizen; po vseh znakih sodeč bodo dobile nekatere ekonomske enote tudi večje pravice glede samostojnih nabav ter sklepanja pogodb; v tem primeru bodo imeli samoupravni organi kontrolo nad temi posli.

V.

Ker bomo na prvem prihodnjem zasedanju delavskega sveta razpravljali o teh problemih, je neodložljiva naloga, da kolektivi po gradbiščih o vseh teh stvareh razpravljajo, tako da bodo naši zaključki res dobri. Zelo dobrodošli bi bili pismeni predlogi za upravni odbor, ker bi bilo tako možno nekaj predlogov že vnaprej preštudirati.

V enem samem članku ni mogoče izčrpno obdelati vseh problemov, ki nam jih prinaša novi gospodarski sistem. O tem bomo lahko in bomo morali razpravljati še vse leto. Upam, da bo mogoče v prihodnji številki »Glasila«, ko bo že v podrobnosti znan družbeni plan in nova uredba o plačah v gospodarstvu in morda še podrobnejša navodila o njihovem uveljavljanju, prikazati funkcioniranje tega sistema kot celote, kar danes prav zaradi tega ne bi bilo mogoče. R. F.

Važen ukrep

Zvezni izvršni svet je s posebno odredbo dovolil, da smejo gradbena podjetja izplačati svojim delavcem do 75% normalnega zaslužka tudi takrat, če zaradi neugodnega vremena ne morejo delati in torej podjetje ne ustvari zadostnega dohodka. Pri tem pa je poudarjeno, da ti izdatki bremenijo naš plačilni sklad za leto 1954.

Ta dolgo pričakovana uredba je torej načelno dala možnost pravilne rešitve problema mrtve sezone in lahko dobe gradbena podjetja za ta izplačila ugodne 2% kredite.

Uredba je prišla zadnji čas. Čeprav je še mnogokaj nejasnega, je vendar naš upravni odbor izdal sklep, da se našim stalnim delavcem, ki so morali z delom v zimi prekiniti, ta prekinitev dela izplača. To izplačilo je po navodilih upravnega odbora vezano na naslednje pogoje:

a) da delavec podpiše pogodbo minimalno za vso gradbeno sezono 1954 in da nastopi delo;

b) da ima stalno pogodbo oziroma najmanj staž od leta 1952 pri našem podjetju; izjeme so v tem možne le za kvalificirani kader;

c) upoštevajo se samo prekinitve nad 7 dni.

Upravni odbor je določil, da se bo izplačal prizadetim članom kolektiva zaslužek v višini okrog 50 do 55% normalne tarife iz leta 1953.

Nadalje je upravni odbor zahteval, da se vzporedno s postopnim izboljšanjem vremena pokličejo delavci z dopusta, da čimprej pričnejo z učinkovitim delom.

Razlogi, ki so narekovali to odločitev, so bili predvsem naslednji:

1. ker bremenijo izdatki naš plačilni sklad, jih je treba kolikor mogoče omejiti;

2. gledati je bilo na pravilno razmerje zaslužkov tistih, ki so mogli in morali delati, in tistih, ki so bili med tem po sili razmer doma; razmerje 55 : 100 se je smatralo kot nekako pravilno;

3. zaradi pomanjkanja kvalificiranega kadra je podjetje prisiljeno, plačati te zaslužke brez ozira na delovni staž, ker je sicer problematičen povratek le-teh na gradbišča.

Smatral sem za potrebno, da se o tem važnem ukrepu obvesti natančno vse delavce našega kolektiva predvsem še zaradi tega, ker so se na raznih gradbiščih slišala zadnje dni različna mnenja, češ »spet bomo dajali podpore iz lastnih žepov mi, ki delamo ves čas, medtem ko drugi sede za pečjo«.

Naša dolžnost je, da tem ozkosrčnejem damo pravilni odgovor. Predvsem, da se mora vsak, ki obravnava to vprašanje, zamisliti v socialni položaj naših članov, ki so po sili prilik ostali na zimo brez dela in brez sredstev. Mislim, da bo prav ta ukrep — priznanje podpore v teh primerih — izredno vzpodbuden v vseh prizadetih in za skupni interes našega kolektiva, kar se bo vsekakor odražalo v boljšem delu.

Drugo si pa moramo priznati prav tako odkrito. Tudi vsi tisti, ki so sicer vso zimo marljivo delali na terenu, niso mogli zaradi vremenskih okoliščin doseči polnega učinka. Ker je podjetje v vseh teh primerih kljub temu izplačalo polne 100% zaslužke, grede tudi ti — kar je jasno — v breme boljših delovnih uspehov v sezoni. Torej so tudi ti delavci prejeli »podpore« in ni med njimi in tistimi, ki so bili doma, bistvene razlike.

Tudi naš upravni odbor si je bil na jasnem, da je ta rešitev le začasna, vendar v tem trenutku skoraj edino možna in pravična.

O tem, kako bi pa naj podjetje rešilo ta problem za stalno, je treba še mnogo razpravljati med kolektivom in sem prepričan, da bomo našli rešitev, ki bo ustrezala.

Franc Rupret.

Zimsko delo v gradbeništvu

Letošnja zima nam je prizadejala mnogo škode. Tudi mi stalni delavci, stari zidarji in tesarji, smo morali pustiti gradbišče in sesti doma za peč.

Seveda je sedaj postalo kritično vprašanje zaslužka za ta čas. Saj mi, pravi proletarci, ki nimamo nič, ne moremo živeti brez dela.

Uredba, ki jo je sedaj izdal zvezni izvršni svet, da se stalnim delavcem lahko nekaj plača na račun zimskih prekinitev dela, je prišla ob dvanajsti uri. Tako mislim, da bo naš delavski svet sedaj pravilno rešil to vprašanje.

Upoštevati je treba tu predvsem naše stalne delavce in pa tiste, ki bi sicer delali neprekinjeno, če bi le mogli (ker nimajo sredstev za preživljanje).

Ta zima je odkrila še en problem. S takimi prekinitvami brez naše krivde se nam delavcem po gradbenih podjetjih krajša delovna doba. Mislim, da bi to morali tudi naši zakoni upoštevati. Saj smo prisiljeni, da zaradi vremena prekinemo vsako zimo delo za dva, včasih za tri mesece. Smatram, da je naloga sindikata, da zahteva, da se to vprašanje čimprej reši.

Glinšek Franc.

Ugotovitve in ukrepi skupščine gradbenih podjetij v Opatiji od 27. II. do 3. III. 1954

Na zborovanju gradbenih podjetij v Opatiji je bila iznesena naslednja problematika gradbeništva v FLRJ.

Kapaciteta gradbenih podjetij v FLRJ je še vedno premajhna in sedanja gradbena operativa komaj uspeva slediti gradnji ključnih objektov, medtem ko mnoge objekte družbenega standarda in na podeželju nima kdo graditi. To tudi podražuje gradnje, ker ni primerne konkurence in podaljšuje dobo izgradnje objektov. Nepravilno je tudi financiranje objektov, ki je sedaj vezano na koledarsko leto, ker vsako pojemanje kredita ob koncu leta zaustavlja tok gradnje tudi za več mesecev. Potrebno bi tudi bilo, da se ob izdelavi plana investicij upošteva stvarna kapaciteta gradbenih podjetij, ker je iz preteklosti znano, da so zadane naloge bile prevelike in so mnogi objekti ostali nedovršeni ali zaradi preobremenjenosti podjetij kvalitetno slabše izvedeni. Rešitev bi se našla ne v zmanjšanju investicij, pač pa v povečanju zmogljivosti podjetij, s primerno mehanizacijo, kadri in drugimi ukrepi.

Potrebno je začeti z uporabo novih modernih metod v gradnji. Dati je podjetjem možnost uporabljanja tistih metod, ki so se obnesle v zahodnih državah, kakor n. pr. v Nemčiji, Franciji, ZDA, Švici, Belgiji. V državi sami je vzpostaviti stik med različnimi podjetji zaradi uporabe skupnih izkušenj. Omogočiti je zamenjavo strokovnega kadra, ekskurzije in podobno.

Za izgradnjo je predvideti predhodno popolno tehnično dokumentacijo z dobrimi načrti, detajli, predračuni, študijo organizacije dela pred začetkom del. To je smatrati kot neobhodno in to delo primerno nagradjevati.

Organizirati je stalne razstave novih materialov, mehanizacije, novih metod gradnje. Nabaviti je potrebno strokovno literaturo, časopise, biltene, prospekte s tehničnimi podatki, vzorce vsega, kar se pri nas in v inozemstvu proizvaja in predstavlja za naše razmere novost. Združenja naj bi izdajala strokovno-ekonomsko-tehnični časopisi.

Z največjo vlogo je pristopiti k mehanizaciji gradbenih del. Spremeni naj se kruti obračunski povpreček plač, ker deluje negativno na mehanizacijo gradbenih del. Neobhodno je potrebno, da gradbena podjetja zaposlijo tudi kvalificirano delovno silo strojne stroke, kot so strojni inženirji, tehniki, strojniki, ker je dosedanje

upravljanje s stroji, ki ogromno stanejo, nestrokovno in čas trajanja naše mehanizacije v gradbeništvu je zelo kratek. Na splošno so pri nas podjetja mehanizirana komaj 20% od obstoječih potreb. Združenje naj bi ustanovilo posebno sekcijo za razvoj gradbene mehanizacije. Omogočiti je nabavo mehanizacije iz uvoza, če se mehanizacije ne more nabaviti doma. Sedanji predpisi danes to skoraj onemogočajo. Obvezno naj bi se s stroji nabavili tudi rezervni deli.

Potrebno je podvzeti vse mere, da se okrepi priliv nove delovne sile v gradbeništvo, posebno visokokvalificirane delovne sile. Problem kvalificirane delovne sile je vedno bolj pereč. Težki pogoji dela, večji telesni napor, večji življenjski stroški, sezonski značaj dela delujejo negativno na kadrovanje. Zelo malo delovne sile ostane stalno v naši stroki. Po podatkih odpade 75% izsolane mladine, ker gre v druge poklice. Nekatere stroke, kot so gipsarji, ličarji in kamnoseki so gotovo na tem, da popolnoma izginejo. Potrebno je izboljšati pogoje življenja in dela. Urediti je higienske razmere, povečati je tehnično zaščito dela, poboljšati stanovanjske razmere. Urediti je šolstvo in omogočiti doseg kvalifikacij teoretično in praktično. Omogočiti je, da bodo plače gradbenih delavcev vsaj za 20% večje od delavcev, ki delajo pod lahkimi pogoji.

Občuti se tendenca, da se strokovni kader umakne iz operative v druge službe. Tudi pritok iz šol je minimalen in kader se raje zadržuje po velikih centrih in po mestih, namesto da bi šel na gradbišča. Vzrok je iskati ne samo v nerazumevanju za praktično delo, temveč tudi v težjih pogojih dela, kot so daljši delovni čas, riziko, odgovornost, večji življenjski stroški, hitro izrabljanje življenjskih sil in majhna razlika v plači med operativno in upravnimi plačami ter plačami v ustanovah. Sistemizacija mest v operativi ni primerna. Vsakogar je postaviti na tisto mesto, ki mu ustreza po nivoju sposobnosti in izobrazbe enotno po vseh podjetjih.

Negativno vpliva tudi dosedanja praksa po tarifnih pravilnikih, kjer se strokovnemu kadru ne priznajo leta prakse in kader po določenih letih ne napreduje, temveč nazaduje, kar ni primer s kadrom v upravnih službi in v ustanovah. Zaradi teh prilik ni v operativi pogojev za naraščaj, pa tudi ne za kader z izkušnjami.

Kadri, posebno visokokvalificirani — kot je že omenjeno — hitreje izumirajo kot doraščajo in bo za posebne stroke potrebno v kratkem najti prav posebno ugodne pogoje. Šole niso dale pričakovanih rezultatov; predloženo je, naj bi komune ustanovile stalne posebne šole za gradbeništvo, tako da bi gradbena podjetja te šole vzdrževala in stroške vkalkulirala v svoje storitve. Učenci naj bi imeli več praktičnega pouka, ker je gradbišče najboljša šola. Izdelati je nove učne načrte za šole gradbeništva.

Glede kadra naj še navedem kot podatke, da se od 12.240 vajencev v Beogradu, ki so se šolali v letih 1946—1950, 1570 sploh ni javilo na delo, 7190 jih je šlo v druge službe in zapustilo gradbeništvo. V gradbeništvu je ostalo komaj 3440 oseb. Ostalo je vsega 14% zidarjev, 29% tesarjev in 12% betonerjev ter 36% ostalih poklicev. Mnogi še danes menjajo poklice. Glede zanimanja za našo stroko naj navedem, da sta istočasno neka kovinska tovarna in gradbeno podjetje, ki je v tej tovarni gradilo, razpisala natečaj za sprejem vajencev. Prijavilo se je za kovinsko tovarno 1000 kandidatov z dovršeno srednjo šolo, čeprav so jih potrebovali samo 200. Za gradbeno podjetje se je pa javilo vsega 42 kandidatov, od tega samo eden z dovršeno srednjo šolo, ostali z osnovno šolo, čeprav so iskali 70 vajencev.

Posamezni investitorji plačujejo skoraj neomejeno delavce, ki delajo na gradnjah v njihovi režiji in s tem kvarijo sistem plačevanja v gradbeništvu. Gradbena podjetja naj bi konkretne primere javljala združenju zaradi omejevanja takšnega postopka. Vsa dela naj se oddajajo na podlagi licitacij. Licitacijski elaborati naj bodo kompletni in enotni za vse udeležence licitacij. Kompletnost vpliva tudi na višino cen in na samo organizacijo dela. Izdajajo naj se splošni pogoji za izvajanje del, ki se licitirajo, ki naj bodo enotni za vso FLRJ. Predpišejo naj se tudi posebni pogoji za dela zaradi enotnih izvedb in ponudb.

Licitacije naj se izvedejo po predpisih. Posebna dolžnost združenja je, da na to

pazi. Za vsa važnejša dela je izdelati enotne, obvezne tehnične predpise za gradbena in obrtniška dela. Kot priloga licitacijskemu elaboratu naj se obvezno predpiše tudi cenik materiala kot osnova pri predračunu. Investitor naj k licitacijskemu elaboratu priloži tudi potrdilo banke o zagotovljenih kreditih. Projektantska podjetja skoraj vedno izdelajo nepopolni opis del in netočne izmere, kar pogosto dovede do napačnih kalkulacij in materialne škode za investitorja in izvajalca. Predlaga se, da naj projektantska podjetja soodgovarjajo materialno v takih primerih. Revizijske komisije naj poostrijo kontrolo in preglede in nekompletne elaborate zavračajo. Revizijske komisije naj bodo tudi soodgovorne. Ugotovljeno je namreč, da posamezni elaborati in projekti niso uporabni več kot 20%.

Nadzorni organi nimajo zadostne strokovne kvalifikacije. Izda naj se predpis o strokovni sposobnosti nadzornih organov.

Obrtništvo naj dobi v gradbeništvu mesto, ki mu pripada, saj po vrednosti obsega do 50%, a po času še več del. Tako gradbena podjetja kakor tudi naročniki obrtniških del naj bodo zainteresirani nad uspehom in izvedbo obrtniških del. Potrebno je obrtniška dela predvideti pravočasno, ker potrebujejo svoj čas za dobro izvedbo. Licitacijski elaborati naj bodo z vsemi detajli zaradi pravočasne nabave materiala in izvedbe pripravljalnih del na samem objektu in v delavnicah. Pri izvedbi obrtniških del se je posluževati pravilnega reda v izvedbi in jih ne začenjati, preden ni pogojev na stavbi, ke se v nasprotnem primeru kvarijo in slabo izvedejo.

Obrti, ki izumirajo, kot n. pr. umetni marmor, gips in kamnoseki, je posebno podpreti z novim kadrovanjem in primernimi plačami. Nadzirati je izvajanje in kvaliteto del, ki jih izvajajo privatniki.

Naloge združenja so, da vso to problematiko na odgovornih mestih primerno prikaže in da se bori za napredek gradbeništva in dvig iz legendarne zaostalosti.

B. D.

Zborovanje gradbenih podjetij v Opatiji

V času od 27. II. do 3. III. 1954 je bilo v Opatiji veliko zborovanje gradbenih podjetij FLRJ.

Zborovanje je sklical posebni iniciativni odbor iz Beograda za ustanovitev Združenja gradbenih podjetij FLRJ, katerega glavna naloga naj bi bila, da bi se borilo in za gradbena podjetja priborilo lastno zbornico

gradbeništva, ker večini gradbenih podjetij ni všeč, da bi bila včlanjena v zvezni industrijski zbornici.

Zborovanja so se razen delegatov mnogih gradbenih podjetij iz vseh republik Jugoslavije udeležili tudi zastopniki nekaterih obrtniških delavnic, ki delajo samo za gradbena podjetja, iz Slovenije pa so

bili navzoči številni predstavniki gradbenih podjetij in podjetij gradbene industrije, ki so včlanjeni v svojem že dlje časa obstoječem Združenju. Združenje samo je bilo zastopano skoraj po svojem celotnem upravnem odboru.

Na zborovanju se je takoj prvi dan pokazalo, da gradbena podjetja res niso navdušena za to, da bi se včlanjevala v zvezno industrijsko zbornico, prav tako pa tudi, da niso za zvezno zbornico gradbeništva, temveč da hočejo imeti le svoje republiške zbornice, ki naj bi bile povezane v zvezni zvezi teh zbornic v Beogradu.

Člani iniciativnega odbora so bili nekoliko presenečeni, a so se kmalu znašli.

Čas zborovanja je bil podaljšan za en dan, ker se je pokazala potreba po razgovorih med delegati iz posameznih republik tako glede pravil, kakor programa Združenja kot predhodnika zbornice (zvezne) oziroma zbornic (republiških) gradbeništva, ki naj bi bile ustanovljene na tem zborovanju.

Člani iniciativnega odbora, ki so zborovanje sklicali, so bolj zagovarjali zvezno zbornico, kakor so pripravili v istem smislu sestavljena pravila tudi za Združenje, ki naj bi bilo in ki je tudi bilo ustanovljeno na tem zborovanju.

Hrvati so bili prvi dan tako proti zvezni industrijski zbornici oziroma da bi se včlanili vanjo, kakor proti zvezni zbornici gradbeništva in tudi proti centralističnemu združenju gradbenih podjetij.

Pozneje so le šli v Združenje in v njegovem upravnem odboru dobili celo mesto podpredsednika.

Izjavili so, da se bodo preko tega Združenja naprej borili za republiške gradbeniške zbornice.

Slovenci še nismo dali dokončne izjave, če bodo naša podjetja pristopila k novemu centralnemu Združenju ali ne, češ da so že vsa včlanjena v svojem Združenju v Ljubljani, ki se lahko razpusti šele na občnem zboru, medtem ko ga delegati in tudi upravni odbor tega Združenja, ki je bil v Opatiji, sam ni mogel razpustiti in tudi ne odločati, če bodo v njem včlanjena gradbena podjetja pristopila k novemu centralističnemu Združenju.

Izven ali mimo Združenja v Ljubljani je bil na predlog iniciativnega odbora iz Beograda v upravo beogradskega Združenja predlagan in izvoljen tovariš inž. Keržan, direktor Gradis, Ljubljana.

Drugo mesto v upravi je rezervirano za bodočega predsednika ljubljanskega Združenja, ko bo na občnem zboru volilo in izvolilo novo upravo v sedanjosti ali drugačni, novi obliki.

S pristopom v novo Združenje v Beogradu bi dosedanje republiško Združenje, ki obstoji kot pravno telo, precej izgubilo na svoji samostojnosti toliko bolj, ker je kot celota, čeprav le z enim glasom, tudi že član zvezne industrijske zbornice, tako da je njegov obstoj povsem legalen in v skladu z uredbo o združevanju gospodarskih organizacij. Poleg izgube samostojnosti bo na občnem zboru prav gotovo tudi mnogo govora o članarini, ki jo je določila uprava novega Združenja in potrdil njen ustanovni občni zbor. Članarina je zelo visoka, prav tako enkratna vpisnina, ki je enaka polovici članarine in skoraj ne morem verjeti, da bi hotela naša podjetja, naši delavski sveti glasovati za tako visoko breme, čeprav je že rešeno, da bi članarina kakor tudi vpisnina ne bremenili plačnega fonda, temveč le materialne (režijske) stroške podjetja.

Na zborovanju smo slišali vrsto referatov in predlogov, na podlagi katerih so bili sprejeti razni sklepi, od katerih jih bom poskušal nekaj naštet.

Obračunski sklad za plače v letu 1954 naj v bistvu odgovarja višini povprečnega sklada za plače v letu 1953.

Tudi naj še nadalje ostane pri kategorizaciji delavcev v štiri kategorije.

Z ozirom na sezonski značaj gradbeništva naj bi se gradbincem dovolilo, da v letu delajo vsaj 2496 ur, ne glede kdaj delajo, kolikor jih lahko napravi delavec v vsakem nesezonskem podjetju. Glede terenskih dodatkov je bilo soglasno mnenje, da jih je treba gradbincem izplačati, in sicer ne le kvalificiranim, temveč tudi nekvalificiranim.

Izplačani terenski dodatki naj bi se knjižili v breme dobička, a pred njegovo obdavčitvijo, da se zaradi tega gradnje ne bi podražile.

Za gradbena podjetja so bile zahtevane sledeče obračunske dobe: 30. 6., 30. 9., 31. 12. v letu tako, da bi bilo obračune predlagati 45 dni po preteku naštetih rokov.

Prevozne stroške za delavce nad 600 din na osebo naj bi plačevala podjetja v breme materialnih stroškov.

Obrestna mera za obratne kredite gradbenih podjetij naj bo za vsa gradbena podjetja enaka in čim nižja, da se gradnje ne bi podražile, glede višine kredita pa je bil sprejet sklep, da naj iznese 15% do 20% od lanske bruto produkcije.

Uvožene rezervne dele za stroje je treba oprostiti uvoznega koeficienta. Najemnina za posojene stroje (posojnina) naj ne vsebuje samo amortizacije, temveč tudi obresti od osnovnih sredstev in zavarovalno premijo.

Za motorna vozila naj se za gradbena podjetja skrajša rok dotrajanja, ker v tej stroki vozila več trpe.

Mehanizacija naj ostane v upravljanje samo podjetjem, ne pa posameznim gradbiščem, katerim jo podjetja le posojajo.

Iz razprave o višini terenskega dodatka je bilo razvidno, da plačujejo podjetja izven naše republike delavcem terenski dodatek tudi po 250 din in še več dnevno. dočim znaša ta dodatek za uslužbenca na gradbiščih po 60% do 80% od dnevnice po tarifnih pravilnikih podjetij.

Na večini gradbišč v Srbiji in Makedoniji delajo delavci tudi po 12 in še več ur vsak dan. Ljudski odbori jim odobravajo

potrebno število nadur, če pa se temu protivijo, jih gradbena podjetja enostavno tožijo in arbitraže ugođe običajno gradbenim podjetjem.

Postavke glede delov. časa in nadur niso bile obravnavane v javni razpravi, temveč sem take informacije glede tega dobil od predstavnikov raznih podjetij v zasebnem razgovoru z njimi.

Slišal sem in izvedel še marsikaj zanimivega, o čemer pa raje ne pišem, da ne bi s tem škodil vsej dosledni zakonitosti, ki smo jo v zadnjih letih in zlasti v zadnjem času uvedli v poslovanje našega podjetja.

S. A.

Vzajemna samopomoč

Potreba po sindikalnih blagajnah za vzajemno samopomoč v sindikalnih podružnicah se opaža že dalje časa in imamo že mnogo primerov, ko ista že uspešno delujejo.

Tov. Medved Jože, zidar iz našega gradilišča je že dal predlog za osnovanje takega društva na gradilišču Store. Večina je v načelu bila za to, seveda pa je treba razmotriti s tem v zvezi nekatere probleme, ki so pri nas drugačni kot n. pr. v tovarnah.

V dosedanjih razgovorih smo prišli že do nekaterih predlogov, katere nameravam v naslednjem pojasniti in ki naj služijo kot podlaga za razpravo.

1. Namen blagajne.

Poleg naloge, ki so običajne za te vrste blagajn pri drugih podjetjih, smatram, da bi mogli mi z isto rešiti tudi zbiranje in delitev sredstev za mrtvo sezono.

Torej bi te blagajne služile konkretno za:

1. dajanje posojil svojim članom,
2. dajanje podpor v posebnih primerih za člane,
3. izplačevanje podpor v času zimske prekinitve dela za člane.

2. Organizacija blagajne:

Blagajno bi organizirale skupno sindikalne podružnice v podjetju. Za centralno vodstvo bi se volil odbor, v katerega bi volila vsaka sindikalna podružnica 1 člana.

Naloga tega odbora bi bilo skupno gospodarjenje in kontrola zbiranja in porabe sredstev ter odnosi z banko ter razporeditev sredstev.

Po gradiliščih — enotah bi se izvolili posebni odbori, ki bi reševali prošnje.

Za tako organizacijo govorijo naslednji razlogi:

a) Blagajna za celo podjetje ima lahko značaj stalne organizacije, medtem ko bi to v primeru, če bi jih ločili po gradiliščih, ne bil slučaj.

b) Reševanje prošenj pa mora biti prepuščeno samostojno odboru po gradiliščih, ker je to priročneje in se tudi ljudje med seboj dobro poznajo.

c) Razporeditev sredstev bo v načelu po stvarnih potrebah. Treba pa je računati s tem, da bo sredstev premalo in da mora biti zato centralni organ, ki bo kompetenten za določanje pravih razmerij.

d) Sam denarni promet na podlagi posebnih izplačilnih dokumentov se pa lahko tehnično vrši po blagajnikih po gradiliščih, ker bi vsak drugačen način bil dražji.

3. Sredstva blagajne:

Sredstva blagajne bi se formirala iz naslednjih virov:

1. Mesečna članarina članov.
2. Prispevek iz dela v nadurah v glavni sezoni.
3. Iz dela rezervnega fonda podjetja.
4. Obresti iz vložnih sredstev v banki.

Mislim, da je treba o tem podrobnejše obrazložiti.

Smatram, da bi bila primerna članarina 50 din na mesec.

Prispevek iz dela v nadurah bi pa moral zajeti prvo leto celotne zasluzke iz nadurnega dela v sezoni. Poudarjam prvo leto zato, ker bo prispevek drugo in naslednje

leto lahko mnogo manjši, v kolikor bomo v primeru mile zime ali godnih del lahko izplačila v zimi omejili.

Da bi podjetje smelo del rezervnega fonda uporabiti za prispevek tej ustanovi, se mi zdi upravičeno, ker bi podjetje imelo od nje tudi ogromno korist (stalnost, rešitev problema mrtve sezone). Seveda je tu vprašanje, kako stališče bo pri nas zavzela komuna, mislim pa, da ne bo negativno, saj se na ta način reši skrb, kam z nezaposlenimi gradbinci v zimi.

Predvidevati je, da bo blagajna skozi daljšo dobo razpolagala z večjimi sredstvi in je gospodarsko edino pravilno, če se nalagajo pri denarnem zavodu. Zato tudi ta vir dohodkov ni zanemarljiv.

4. Pravice članov:

Seveda je samo po sebi razumljivo, da lahko koristi usluge blagajne samo njen član. Članstvo bi bilo prostovoljno.

Pravica do koriščenja uslug, bi nastopila z minimalno trimesečno člansko dobo za koriščenje kratkoročnih kreditov in petmesečna članska doba za pridobitev pravice za plačilo prekinitev dela v zimi.

Določitev višine posojil je stvar dogovora. Mislim, da bi dopuščali posojilo do maksimalnega zneska 25.000 din s povračilom v dobi enega leta.

Dolgoročnih posojil se ne bi dajalo.

Zediniti se glede načina in rokov za posojila, ki bi bila **brezobrestna**, ne bo težko. Čim višja bodo pač posojila, tem manj jih bo.

Zelo težavno pa je vprašanje o višini nadoknade za zimsko prekinitev.

Tu nastopa predvsem problem, da tudi v najhujši zimi dela del stalnega kadra ves čas po nujni potrebi. Da so tu in tam nujna dela, ki brez ozira na vreme, morajo biti dokončana.

Ce bi se torej te nadoknade plačevale v polnem 100% znesku, bi bilo to krivično za vse, ki pa morajo v tem času delati in bi vsi ti sigurno negodovali.

Raznolikost razmer in vremenskih pogojev je nadalje toliko velika, da se ne da tega problema rešiti enostavno s kakim razporejanjem, n. pr. eno leto delajo ti, drugo leto drugi.

Zato smatram, da je pravilnejše, da so nadomestki za zimsko prekinitev samo v višini 70–75% normalnih zaslužkov kot maksimalno.

Da se mora ustanova zavarovati v tem primeru s primerno dobo članstva interese, je razumljivo, saj bi bili vlagatelji lahko sicer upravičeno nejevoljni.

5. Ostali problemi.

Pri dosedanjih razpravah se je pokazala še vrsta problemov, ki pa po mojem niso bistveni in se bodo lahko naknadno s pravili upoštevali.

Tako je treba rešiti vprašanje odpravnine v primeru upokojitve, nadalje predpisati postopek v primeru ukinitve blagajne, določiti pravice odbora glede eventualno drugačne porabe sredstev, določiti je treba minimalne in morda tudi maksimalne kvote za blagajno; morda določiti posebej del, ki je namenjen za posojila in posebej za nadomestila v zimi.

V tem sestavku sem samo omenil možnost, da bi se članom blagajne iz njenih sredstev v primeru nesreče v družini ali slično plačale podpore. Seveda bi bilo treba predlog točno preanalizirati in točneje formulirati, v katerih primerih bi blagajna posredovala. Predvsem bi bile to nesreče pri delu.

6. Prednosti, nedostatki:

Predlog ima, to se zavedam v polni meri, svoje dobre in slabe strani. Najprej o slabih:

a) Predvsem je, mislim najtežji problem v tem, da je za uspeh take blagajne v prvi vrsti potrebno zaupanje delavcev. Iz izkušenj pa vem, da delavci, ki bi bili sicer gmotno najbolj zainteresirani na teh stvareh, tega zaupanja nimajo, ker se premalo zanimajo sploh za probleme podjetja. Zato bo treba vsekakor mnogo prepričevanja, da bodo ti delavci pristali na shranjevanje vlog za zimsko dobo.

Dajatve bi prizadele tudi stalni kader, ki je več ali manj siguran, da bo tudi pozimi imel dela čez glavo. Ta kolektivna akcija zahteva torej visoko zavest vseh članov kolektiva.

Res je, da ni nujno, da se včlanijo vsi v to blagajno. Vendar bi bil uspeh te blagajne tak kot je zamišljen, mogoč samo takrat, ko bo zajeta v njej večina članov.

b) V tem obsegu lahko organiziramo samopomoč kolektivu samo pod predpogojem, ako bomo prepričali tako kolektiv kot komuno o gospodarski koristnosti za redno nadurno delo v glavni gradbeni sezoni.

To vsekakor ne bo lahka naloga, saj vemo vsi, kako priljubljeno je šušmarjenje in kako je razvito. V tem oziru je zelo poučen govor tov. Mihe Marinka v Litostruji, ki velja pač za vse nas, ki delamo v gospodarskih podjetjih.

Sedaj pa še o prednostih:

a) Vsak član našega kolektiva, ki bo član blagajne vzajemne samopomoči, bo

postal tako stalen delavec, ki ne bo trepetal pred zimo — brezposelnostjo itd.

b) Potom te blagajne bomo združeni vsi v kompakten kolektiv, ki bo kljub naši razbitosti in raznolikim pogojem čutil in delal enotno. Stalnost kadra bo povečala našo storilnost in se bo tako večal naš dohodek.

c) Dela se bodo koncentrirala v glavnem na ugodno vremensko dobo, oziroma se bodo iskale možnosti gospodarsko najugodnejše razvrstitve del. Skupna bremena bodo silila vodilni kader kot poslednjega delavca, da išče izhod iz tega položaja — ki se bo postopoma sigurno tudi našel.

d) Dajanje psojil brez nekih velikih postopkov kakor tudi podpore članom, ki jih zadene težja nesreča, so vsekakor tudi simpatične oblike samopomoči v kolektivu samem in se jih lahko oceni kot pozitivne.

7. Gospodarski račun:

Vem, da bo mnogo pomislekov pri teh novotarijah. Braniti se morem torej predvsem s številkami. Ako se bomo torej na podlagi številčnih dokazov prepričali, da je stvar za naše gospodarstvo in za naš kolektiv koristna, lahko upam, da bo lažje doseči razumevanje za to tako med člani kolektiva kot pri pristojnih organih kome.

Stroški dela v zimi, kot je n. pr. letošnje, so ogromni. Ako vzamem kot povprečne številke rezultata iz gradilišča Store za mesec januar, vidimo:

a) doseganje norme 51%,

b) pribitek zaradi mraza 29%,

znaša skupna izguba za naše podjetje pri 1000 delavcih zaposlenih na gradilišču v

zimi za dobo 2,5 meseca okoli 13.500.000 dinarjev, t. j. samo izguba na plačah. Nadalje so še ogromni dodatni stroški kurjave, okvare strojev, materiala, pogoste nesreče itd. Te stroške je težko točno oceniti in tudi zelo variirajo, zaradi primerjave jih cenim najmanj na 6.500.000 din. Pri tem ni važno ugotoviti koliko od tega trpi investitor ali mi, za toliko so pač stroški gradenj dražji, in to je za naša razmotrivanja dovolj. Skupna ocenjena podražitev znaša torej 20 milijonov dinarjev.

Nadalje mora skupnost nositi še oskrbnine gradbenih delavcev, ki so preko zime nezaposleni ali na zimskem odmoru. Ako je teh 50%, znašajo stroški, če se jim prizna 50% oskrbnina, okoli 10.000.000 din. Torej znašajo skupni stroški podjetja za 2000 delavcev in eni hudi zimi okoli 30 milijonov dinarjev.

Po drugi strani bi znašali stroški nadurnega dela v sezoni 9 mesecev povprečno 1,5 ur dnevno, za kolektiv z 2000 delavci okoli 14.000.000 din, torej komaj polovico, pri tem pa so gradnje v sezoni tudi kvalitetnejše.

Seveda so to samo približni računi. Razlika pa je tolikšna, da nedvomno govori v prid mojemu predlogu.

8. Zaključek:

Prostor ne dopušča pisati o vsem tem še podrobneje. Upam, da že to zadostuje za razpravo med našim kolektivom. O tem naj bi predvsem razpravljale sindikalne podružnice s svojim članstvom. Vse pripombe in predloge ter izpolnitve oziroma mnenja se naj pošljejo na uredništvo »Glasila«, ki jih bo rade volje objavilo.

Rupret Franc

Mladinska organizacija

Zadnji čas se mnogo govori na raznih sestankih o mladini in njeni prevzgoji.

Isto želim tudi jaz podati nekaj misli o družbeni odgovornosti za vzgojo mladine.

Ne bo odveč, če se v prvi vrsti dotaknem slabosti in napak, ki se pri nas pojavljajo.

Prvo, kar smatram za slabost je, da še mnogi pri nas dvomijo in razmišljajo o organizaciji LM ter o njeni obliki in pa metodi dela z mladino. S tem hočem poudariti to, da so poedini člani ZK in razni funkcionarji prišli pri iskanju novih oblik in pa metod dela z mladino — do napač-

nega mišljenja, na primer: smatrajo, da LM ni potrebna kot posebna politična organizacija pri nas, kjer obstojajo razna društva itd. Ali da naj mladina v kulturnem ali fizikalnem delu pokaže svojo delavnost. Tovariši, ki diskutirajo o raznih takih formah dela z mladino pozabljajo na politično prevzgojo, pozabljajo, da je LMJ politična organizacija, katera je glavni rezervoar bodoče generacije, na katero se bodo morale v bodoče nasloniti vse organizacije. Hkrati pa pozabljamo, da so za pravilno vzgojo mladine odgovorni vsi,

vsa društva ter vse organizacije, posebno pa še organizacija ZK.

Gornje poudarjam zato, da dokončno prenehajo v podjetju nekakšni dvomi, kam mladina spada.

Dejstvo pa je, da zahtevamo od tovaršev, ki imajo organizacijske naloge za politični dvig mladine, še aktivno udejstvovanje v vseh organizacijah in društvih pri podjetju. To mnenje je zgrešeno, ker takšnih predsednikov in pa funkcionarjev ni

treba iskati, ki bi vse vedeli in znali — ker jih verjetno ni.

Prav posebno pozornost je posvetiti našim vajencem. Dolžnost nas vseh je, da vključimo vse vajence v mladinsko organizacijo, jih pravilno politično vzgajamo ter s tem odtegujemo mladino od pijančevanja, kriminala itd.

Vprašanju prevzgoje mladine mora posvetiti skrb celotna družba.

Borinc Lojze

Za izboljšanje našega »Glasila«

Večkrat smo že v zadnjih letih ugotavljali težave našega kolektiva, katerih izvor leži v naši razbitosti, ko še zdaleka ne poznamo eden drugega. Naš časopis bi moral biti v prvi vrsti tisto sredstvo, ki bi pripomoglo k našemu boljšemu spoznavanju. Toda tej nalogi ne more biti kos, če kolektivi nekaterih gradilišč in obratov ne dajo glasu od sebe...

Vprašati se torej moramo:

Ali res ni na vsakem našem delovišču najti uslužbenca, ki ima nekoliko smisla za to delo in ki ima tudi zavest, da je naš časopis lahko važen pripomoček našim delavcem, našim organom upravljanja, našemu kolektivu kot celota?

Ali res ni na vsakem gradilišču najti komunista-aktivista, ki se mora zavedati globokega pomena našega »Glasila« za prevzgojo naših delavcev?

Ali more kdo trditi, da je življenje na gradiliščih tako dolgočasno, da ni kaj poročati?

V cilju, da pridobimo čim več stalnih dopisnikov, smo predlagali upravnemu odboru podjetja honoriranje dopisov. Od

1. novembra naprej se torej prispevki v »Glasilo« plačujejo — vrednost člankov oceni komisija, ki je zato določena. Upamo, da bo tudi ta ukrep vplival stimulatивно in da bo stvarno pripomogel, da ni vo biltena dvignemo.

Naša naloga je, da dobi naše »Glasilo« pestrejšo vsebino. Zato so dobrodošli vsi prispevki iz življenja gradilišč, tehnične zanimivosti, šaljive in resne pripombe v našem kolektivu itd.

Priporočamo se tudi za primerne slike objektov ali slike iz življenja v kolektivu.

Uredništvo bo nadalje skušalo potom »Glasila« prispevati k boljši pripravi zasedanj delavskega sveta kakor tudi izčrpnije poročati o delu samoupravnih organov.

K izboljšanju našega »Glasila« pa naj nadalje pripomorejo vsi zavedni člani kolektiva s tem, da ga širijo med naše ljudi, tako da bo z glavnimi problemi podjetja resnično upoznan vsak naš delavec.

Na nas vseh je torej ležeče, če bo »Glasilo« v bodoče vredno naziva našega kolektiva.

Uredništvo

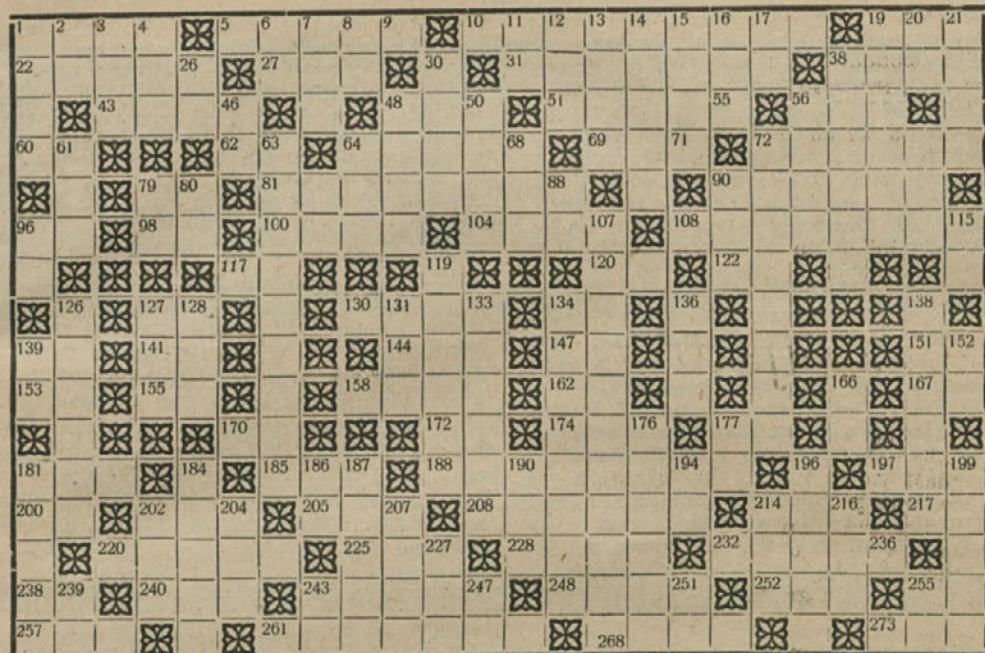
NAGRADNA KRIŽANKA

V današnji številki objavljamo prvo nagradno križanko. V prihodnji številki sledi druga nagradna križanka, nakar bo izvršeno žrebanje.

Priobčena križanka je razmeroma lahka z ozirom na to, da bo rešitev iste dosegljiva slehernemu članu kolektiva.

Reševalci naj pošljejo rešitev križanke v zapečateni kuverti na uredništvo »Glasila«, najkasneje do 5. 4. 1954. Tu je določena komisija, katera bo izvršila žrebanje.

Žrebanje bo javno ter je že zaradi tega pravilnost istega zjamčena.

Oseba, ki bo obe križanki pravilno rešila in pravočasno dostavila uredništvu, pride v pošttev pri žrebanju.

Določene so tri nagrade, in sicer:

1. nagrada 7 dni brezplačnega bivanja in oskrbe v počitniškem domu »Beton« na Gomilskem.

2. nagrada brezplačno prejemanje »Glasila« v letu 1954.

3. nagrada isto.

Zelimo, da sodeluje pri gornjem reševanju nagradne križanke sleherni član kolektiva.

Vodoravno: 1. Mesto, ki nam je zelo priljubljeno in smo se zanj borili. 5. Gradbeni material. 10. Zelo znan italijanski nogometni klub. 19. Kraj pri Domžalah. 22. Iz njega nastopi deževno vreme. 27. Zelo dobra hrana za konje. 31. Gradbeni material. 38. Alkoholna pijača. 42. Ljubezen (italijansko). 48. Vstavi: AVN. 51. Žensko ljub. ime. 56. Če pride do njega medved ga zmanjka. 60. Ploskovna mera. 62. Pravilna izgovorjava črke »s«. 64. Kako so Rimljani imenovali današnjo Ljubljano. 69. Fantek »tujka«. 72. Igralec nogometne enajstorice. 79. Ploskovna mera. 81. Svetovni rekord v kegljanju — ne prvak. 90. Južnoameriško žensko ime. 96. Veznik. 98. Kratica za športni klub. 100. Plačilni. 104. Kratica za Nogometno zvezo Sloveni-

je. 103. Rabijo predice. 117. Kratica avtorja knjige »Življenjepis maršala Tita«. 120. Umrli slovenski pesnik — kratice. 122. Kazalni zaimsek. 127. Kje — nemško — normalen »v«. 130. Bližnji sorodnik. 134. Ti — nemško. 139. Osební zaimsek. 141. Veznik. 144. Vstavi »INR«. 147. Časovni veznik. 151. Začudenje. 153. Ploskovna mera. 155. »Ja« — italijansko. 158. Zaradi nje pride včasih do velike časopisne polemike (športna zadeva). 162. Dva neenaka soglasnika. 167. Srbohrvatski veznik. 170. Kratica priljka in imena jug. državnika. 172. Kratica za: Vojaška uprava — narobe. 174. Pritrdilna beseda »po domače«. 177. »Kje« — nemško — narobe z norm. črko »v«. 181. Mednarodni klic za: »na pomoč«. 185. Uradni spis. 188. Znan ameriški dvigalec uteži. 197. Zelo nadležna žival. 200. Kratica za ljudsko republiko. 202. Ime znanega nemškega filmskega komika. 205. Snežna pot. 208. Znan nemški smučarski skakalec. 214. Želodčna kislina. 217. »Kdo« — srbohrvatsko. 220. »Dosti« — italijansko. 225. Kratica za narodno republiko Srbijo. 228. Nekaj, kar misliš, da je prav, da znaš. 232. Ne, lani in tudi ne drugo leto. 238. Priganjalni izraz. 240. Kratica za Mestni narodni odbor. 243. Žensko ime. 248. Žensko ime — kratica, oziroma okrajšano. 252. Del glave (milijsko število). 255. Veznik. 257. Žensko ime. 261. Mesni izdelek. 268. Pokrajina na Primorskem. 273. Ne spi.

Navpično: 1. Ledeni dež. 2. Dva soglasnika. 3. Kurir — dvojina. 4. Jugoslovanska tovarna avtomobilov (kratica). 6. Pogojni veznik. 7. Prva ženska, ki je grešila. 8. Kratica za Kuglaški savez. 11. Del segajoče zemlje v morje. 12. Naše kulturno-umetniško društvo, kratica — narobe. 13. Neobute, množina — narobe. 14. Veliko poklicev — množina. 15. Roman: »Sončini...«. 16. Mestece pri Opatiji. 17. Če komu kaj daš, kako rečeš »po domače«. 19. Slovenski šahovski mojster. 20. Priredni veznik. 21. »Tako« v štajerskem narečju. 26. Časovni veznik. 30. Mesto na Poljskem. 38. Srce mi narekuje. 46. Kvartaški izraz. 48. Ljubezen »italijansko«. 50. Štirje enaki soglasniki. 56. Zelo znan ameriški boksar. 61. Otok v Jadranskem morju. 63. Republika v Jugoslaviji. 64. Kegljaški izraz (množina). 68. Muslimansko ime. 72. Nepokrit. 76. Mož žene, je tudi... 79. Igralna karta. 80. Kratica za Rdeči križ. 82. Jaz... tudi (narobe). 88. Kratica za Košarkarski savez. 90. Nogometni izraz. 96. Zelo važen del ko-

lesa. 115. Kazalni zaimek. 119. Zelo znan skakalec na smučeh — Jugoslovan. 107. Ljubljanski nogometni klub. 126. Dragocen kamen. 127. Otok v jadranskem morju. 128. Mi ne, Vi tudi ne, kdo potem. 131. Ulica »italijansko«. 133. Kravji pastir. 134. V njej živiš. 136. Del stavbe. 138. Znamka traktorjev. 139. Osebnostni zaimek. 152. Konjski nasmeh. 166. Vas pri Ljubljani. 176. Najhujši strelec, na zadnjem svetovnem nogometnem prvenstvu. 177. Zelo važen del kolesa. 181. Želodčni sok. 184. Slovenska filmska komedija. 186. Utežna mera. 187. Plesni komad. 190. Umrli hrvatski pesnik (okrajšano). 194. »Ura« italijansko (okrajšano). 196. Okraj — srbohrvatsko. 199. Angleški plemiči (množina). 202. Krajevni pri-slov. 204. Tuje možko ime. 207. Kožna bo-lezen. 214. Kurir. 216. Ptica z rumenim klju-nom. 227. Bila... »dva«. 239. Veznik. 243. »...me boš kaj rada imela«. 247. Igralna karta. 251. Kazalni zaimek. 255. Glej vo-doravno 255. Ly.

ZELJA ZA PUSTNE DNI...

Lang: Da bi šlo brez ceremonij...
Berčnik: Radijski oddajnik.
Herman: Vsaj tri nogometne zvezde.
Fračič in Humer: Premijo.
Bizjak: Komando.
Dekleta: Vabilo za DIT ples.
Sezonci: Plačan zimski dopust.

ALI POZNATE NAŠE SPECIALISTE?

Za modne frizure (Marička).
Za dunajsko kuhinjo (inž. Božnik).
Za kamufliranje (Vizjak).
Za britje na veliko in malo (Humer).
Za vzgojo mladih kadrov (Ojstršek).
Za nauk o lepem vedenju (inž. Komel).
Za čebelarstvo in bančne posle (Stanko Mirnik).
Za antialkoholizem (Ančka).
Za vzajemno samopomoč (Lado).
Za pomlajevanje (inž. Berce).
Za tehniko in pleskarstvo (Sadar).
Za bojoznanstvo (inž. Bukanovsky).
Za rebo malih živali in decimalne vede (Kovačič).
Za detektivske posle (Vajcer).
Za komedijantstvo (Zager).

Za modno krojaštvo (Bantan).
Za šoferske vede (Skapir).
Za finomehaniko (Gošnjak).
Za govrništvo (Medved).
Za aranžerske vede (Kukovec).
Za zdravniške in kuhinjske recepte (Mir-nik Karl).
Za samske posle (Boršič Milan).
Za vegetariance (Arnuš).
Don Juanizem (teh je precej).
Don Kichotstvo (tudi).

IZ ŠPORTNE KUHINJE

Govori se...

..., da so kegljačice napovedale krogli bojkot...
..., da se je ping-pongašem obrnila sre-ča...
..., da ugleden strelec ne pozna pred-sednika strelske družine...
..., da se razpored za dvorano pri SKUD že predolgo kuha...
..., da računa neki šofer minimalne stroške prevoza članom sindikalne organi-zacije (2000 din za v Planico).

Sršen

»Glasilo Betona« izhaja enkrat mesečno. Izdaja Splošno gradbeno podjetje »Betona« v Celju. Odgovorni urednik Vitanc Franc. Tiskala Celjska tiskarna v Celju.